

курсант навчально-наукового інституту права та
підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Доцент кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Василь Сергійович БЕРЕЗНЯК

ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ. ПРОБЛЕМА ЙОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Покарання – це обґрунтований, законний, справедливий, суворий та найдієвіший захід державного реагування на вчинене кримінальне правопорушення, що застосовується до винної особи за рішенням суду. При призначенні покарання суд зобов'язаний приділити увагу на ступінь тяжкості вчинення кримінального правопорушення, обставини, що пом'якшують чи обтяжують покарання, індивідуальні особливості обставин вчинення кримінального правопорушення та винної особи, особливо якщо суб'єктом кримінального правопорушення є неповнолітня особа, а саме: на умови життя, виховання, вплив дорослих, рівень розвитку тощо.[2]. Згідно ст.6 Сімейного кодексу України неповнолітньою є особа у віці з 14 до 18 років. Законодавець в статті 98 ККУ визначає види покарань до неповнолітніх, винних в учиненні кримінального правопорушення: штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, позбавлення волі на певний строк, додаткові покарання у виді штрафу та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. [1] Розділ XV цього Кодексу визначає кримінальну відповідальність та покарання неповнолітніх, але суди часто допускають помилок при призначенні неповнолітнім покарання, бо хибно розуміють вимоги закону, і це пов'язано з тим, що не всі твердження цього розділу науково обґрунтовані та достатньо пояснені.

Проблема призначення покарання неповнолітнім є достатньо невивченим і має доволі спірний характер. Наприклад, перелік видів покарань, що застосовуються до неповнолітньої особи дуже обмежений. Частина 1 статті 99 ККУ визначає такий вид покарання як штраф, що може застосовуватися тільки до неповнолітніх осіб, які мають самостійний дохід, власні кошти або майно, на яке може бути звернене стягнення.[1]. Однак цей вид покарання не ефективний, бо нині замало тих неповнолітніх, які мають самостійний дохід та власні кошти і застосовується дуже рідко. До не ефективніших можна ще віднести і позбавлення волі на певний строк неповнолітньої особи, який судами застосовується частенько, але цей вид може негативно вплинути на поведінку неповнолітньої, в подальшому молода особа може стати більш жорстокою, спілкуючись з правопорушниками.[3,с.165]. На мою думку, необхідно розробити більш ефективніші види покарань, які будуть враховувати вік та індивідуальні особливості вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім та які сприятимуть на подальше її виховання, вплинуть на виправлення особи. Таким можна вважати – громадські роботи, бо праця та комунікація із громадянами, які законослухняні, позитивно вплинуть на виправлення винної неповнолітньої особи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року, документ 2341-III, URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n630> (Дата звернення 27.11.2021р.).
- 2.Казначеева Д. В. Особливості застосування певних видів покарань щодо неповнолітніх за кримінальним законодавством України. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2013. № 5. С. 54–61, URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/858> . (Дата звернення 27.11.2021р.).
3. Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; За заг. ред. А. А. Музики. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 524 с. (Дата звернення 27.11.2021р.).